

LINGUISTIC INTERFERENCES BETWEEN THE ROMANIAN FUNCTIONAL STYLES

Mihaela Hriban

Lecturer, PhD. „Vasile Alecsandri” University of Bacău

Abstract: In this paper, we are trying to bring into focus some linguistic interferences that are between different Romanian functional styles: scientific, legal and media language.

Keywords: linguistic interferences, scientific, media, legal language, lexis

I. Scopul comunicării actuale este acela de a aduce în prim-plan câteva aspecte legate de trăsăturile comune sau diferențiatore, care se remarcă în stilurile funcționale ale limbii române: stilul tehnico-științific, stilul publicistic și cel juridic.

Stilul tehnico-științific reprezintă stilul comunicării, al transmiterii informației sub forma unor raționamente în domeniul științei și, respectiv, în literatura de specialitate tehnică. De asemenea, consemnăm faptul că informația poate fi transmisă tot sub forma raționamentului și în cadrul lucrărilor încadrabile în domeniul juridic: legi, ordonanțe de urgență, emiterea unor rezoluții, coduri de lege ș.a.m.d.

Astfel, evidențiem câteva trăsături comune și generale ale stilului tehnico-științific vs. ale stilului juridic. Menționăm că precizia și claritatea formulărilor au ca repercusiune lingvistică numărul mare al raporturilor sintactice de subordonare atât în propoziție, cât și în frază, fiind imperioasă evidențierea clară a mijloacelor specifice de construcție. Prin folosirea atentă a prepozițiilor, a locuțiunilor prepoziționale, a conjuncțiilor, a locuțiunilor conjuncționale etc. se stabilesc relații sintactice precise în ambele stiluri funcționale. Datorită caracterului general și impersonal al celor două stiluri funcționale, remarcăm lipsa polisemantismului atât în procesul comunicării scrise, cât și orale.

Funcția conativă/cognitivă sau de cunoaștere determină în cele două stiluri discutate anterior, pe lângă proprietatea termenilor, tendința spre crearea unei baze terminologice, care să fie adecvată fiecărui limbaj, în mod particular. Astfel, atenția cercetătorului va fi focalizată pe claritatea construcțiilor logice, pe abordarea unei atitudini obiective față de cele relatate, pe corectitudinea exprimării faptului de limbă, luându-se în analiză norma neutră a limbii literare „care exclude nu numai expresia reacției afective din vorbirea familiară sau populară, dar și particularitățile expresiv-estetice ale exprimării artistice”¹.

Din necesitatea de a reda ceea ce este cu adevărat important în stilul juridic, fraza textelor de lege devine dificilă din punctul de vedere al semnificativului, de cele mai multe ori. S-a constatat faptul că textele de lege prezintă relații complexe în planul frazei. Se consideră că, pe

¹ Paula Diaconescu, *Elemente de istorie a limbii române literare moderne* (II), București, Editura „Universitatea din București”, 1974, p. 95.

lângă caracteristicile comune, pe care limbajul juridic le are cu stilul științific, mai pot fi identificate două trăsături specifice stilului juridic, și anume:

- a) caracterul detaliat al legii în discuție pentru receptarea corectă a acesteia;
- b) încercarea de a înlătura ambiguitatea din textele de lege.

Prin urmare, utilizarea frecventă a neologismelor, a infinitivelor lungi și scurte, a gerunziilor, a structurilor verbale abstracte, preferința pentru fraza care are aspect nominal, folosirea constantă a prepozițiilor, a locuțiunilor prepoziționale și conjuncționale, consecvența construcțiilor cu valoare circumstanțială introduse prin structura „în mod” ș.a.m.d., toate acestea sunt trăsături comune celor două stiluri funcționale puse în discuție.

II. În continuare, vom aborda câteva unități lexicale (în ordine alfabetică), pe care le putem identifica *atât în limbajul juridic, în corpusurile de legi, cât și în limbajul tehnico-științific.*

▪ *a capitulă* – „vb. intr. (despre un beligerant) a înceta ostilitățile, predându-se învingătorului”. ▪ (fig.: despre oameni) a ceda, a se da învins”. (< fr. *capituler*, lat. *capitulare*), cf. **DAN**², s.v.

d.e. „Exceptând unele modificări de ordin terminologic, nu constatăm deosebiri de substanță între reglementarea infracțiunii de *capitulare* în noul Cod penal și în Codul penal din 1968, nici în privința conținutului legal și, în principiu, nici asupra regimului sancționator”³.

▪ *consecință* – „s. f. **1.** rezultat al unui fapt, al unui principiu, al unei acțiuni; efect, urmare”; ▪ în ~ = **a**) prin urmare, deci; **b**) conform situației, împrejurărilor”. **2.** „(log.) consecvent”. (după fr. *conséquence*, lat. *consequentia*)”, cf. **DAN**, s.v.

d.e.1. „*Consecințele* răspunderii penale – **(1)** Față de minorul care, la data săvârșirii infracțiunii, avea vârsta cuprinsă între 14 și 18 ani se ia o măsură educativă neprivativă de libertate”⁴.

d.e.2. „El (*lexicul specializat*) are o sferă de întrebuințare limitată și, în consecință, este înțeleas doar de un grup social strict determinat”⁵.

Autoarea evidențiază faptul că: „De asemenea, relațiile existente între *lexicul comun* și cel *specializat* fac posibilă deplasarea unităților lexicale dintr-un registru în celălalt. Pe de o parte, *vocabularul specializat* atrage prin specializare și transfer elemente curente ale *lexicului comun*, iar pe de altă parte, el împrumută altor arii lexicale termeni, care pot fi supuși unei alte specializări sau unui nou transfer metaforic. În principal, prin limitarea câmpului obiectual-noțional, cuvintele din *lexicul comun* pot trece în componența *lexicului specializat*”. (vezi *infra*, nota de subsol: 5).

▪ *a contamină* – „vb. **I.** tr. refl. a transmite agenți patogeni; a (se) infecta; a (se) molipsi”; **II.** „refl. (despre două limbi) a se încrucișa; (despre două cuvinte) a se influența reciproc (schimbându-și forma); ”(despre elemente folclorice) a se întrepătrunde”. **III.** „tr. (fig.) a influența, a înrăuri”. (< fr. *contaminer*, lat. *contaminare*)”, cf. **DAN**, s.v.

²Florin Marcu, *Dicționar actualizat de neologisme (DAN)*, București, Editura „Saeculum I.O.”, 2013.

³<https://lege5.ro/Gratuit/gezdmnrzgi/art-421-capitularea-codul-penal?dp=gqytsojwgi4dc>, Art. 421 („*Capitularea/Codul Penal*”), consultat: duminică, 26 mai 2019, ora: 12.57).

⁴<https://wolterskluwer.ro/art-114-consecintele-raspunderii-penale/>, (Art. 114: „*Consecințele răspunderii penale*”), consultat: duminică, 26 mai 2019, ora: 13.09).

⁵*Limba juridică și limba comună*, de Adriana Sferle, Universitatea Tibiscus din Timișoara și Université Paris III Sorbonne Nouvelle în: https://litere.uvt.ro/litere-old/vechi/documente_pdf/aticole/uniterm/uniterm3_2005/asferle.pdf, consultat: duminică, 26 mai 2019, ora: 13.43.

• Despre problema *lexicului comun* și a *lexicului specializat*, ne vorbește și coordonatoarea lucrării, *Angela Bidu-Vrânceanu*, în cartea: *Lexic comun, lexic specializat*, București, Editura Universității din București, 2000.

d.e.1. „Contaminarea venerică – (1) Transmiterea unei boli venerice, prin raport sexual sau alte acte sexuale, de către o persoană care știe că suferă de o astfel de boală, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă”.

d.e.2 (2) „Instanța de judecată va dispune măsura de siguranță a obligării la tratament medical”⁶.

▪ *a degradá* – „vb. I.tr. 1. a înjosi. ▪ a strica”. 2. „a destitui pe cineva dintr-o funcție, dintr-o demnitate”; „(mil.) a ridica cuiva gradul (ca pedeapsă).”; II. „1.tr. refl. a decădea, a (se) altera, a (se) deteriora; a (se) dezonoara, a (se) deprava”. 2. „(despre soluri, terenuri) a deveni, a face să devină neproductiv, a (se) fertiliza”. (< fr. *dégrader*, it. *degradare*), cf. DAN, s.v.

d.e. „Accidentul de cale ferată: Accidentul de cale ferată constă în distrugerea sau *degradarea* adusă mijloacelor de transport, materialului rulant sau instalațiilor de cale ferată în cursul circulației sau manevrei mijloacelor de transport, manevră, întreținere sau intervenție pe calea ferată”⁷.

▪ *iminént, -ă* – „adj. pe punctul de a se produce; inevitabil”. (< fr. *imminent*, lat. *imminens*), cf. DAN, s.v.

d.e.1. „Împiedicarea intervenției ajutoarelor pentru salvarea unei persoane de la un pericol *iminent* și grav pentru viața, integritatea corporală sau sănătatea acesteia se pedepsește cu închisoare de la unu la 3 ani sau cu amendă”⁸.

d.e.2 „Opinia publică e servită cu vești incendiare despre un *iminent* război, cu niște documente ciudate despre cum, când și unde se vor deplasa unitățile militare. Și pune-ți pofta de stabilitate-n cui”⁹. (Vsevolod Ciornei, *Pacea dintre noi și noi*, săptămîna.md, 28.06.13).

▪ *obscén, -ă* – „adj. (despre gesturi, cuvinte, atitudini) nerușinat, trivial, indecent, pornografic”. (< *obscene*, lat. *obscenus*), cf. DAN, s.v.

d.e. „Răspândirea de materiale *obscene*: Fapta de a vinde sau răspândi, precum și de a confecționa ori deține, în vederea răspândirii, obiecte, desene, scrieri sau alte materiale cu caracter obscen, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 4 ani sau cu amendă”¹⁰.

▪ *prejudiciu* – „adj. (**juridic**: despre o cauză, o pricină) care trebuie judecat în primul rând (< fr. *préjudice*, lat. *praeiudicium*)”. cf. DAN, s.v.

d.e. „*Prejudiciul* ce ar fi cauzat prin pierderea unei șanse de a obține un avantaj poate fi reparat proporțional cu probabilitatea obținerii avantajului, ținând cont de împrejurări și de situația concretă a creditorului”¹¹.

▪ *propagándă* – „s. f. activitate de răspândire a unor idei care prezintă și susțin o teorie, o concepție, un partid politic”. (< fr. *propagande*), cf. DAN, s.v.

⁶Art. 353 – Capitolul V – „Infrațiuni contra sănătății publice” – <https://legeaz.net/noul-cod-penal/art-353>, consultat, duminică: 26 mai 2019, ora: 14.02.

⁷Art. 333 – Capitolul I – *Infrațiuni contra siguranței circulației pe căile ferate*; <https://legeaz.net/noul-cod-penal/art-333>, consultat: duminică, 26 mai 2019, ora: 14.10.

⁸Art. 204, *Împiedicarea ajutorului* – Capitolul V – *Infrațiuni privind obligația de asistență a celor în primejdie* – <https://legeaz.net/noul-cod-penal/art-204>, consultat: duminică: 26 mai 2019, ora: 14.21.

⁹Viorica Molea, *Oralitatea în textul publicistic actual românesc (sub aspect pragmatic și stilistic)*, <http://dspace.usm.md:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/1760/Teza%20Oralitatea%20in%20textul%20%20%20publicistic%20actual%20romanesc%2C%2022.05.18%20FINAL.pdf?sequence=1&isAllowed=y>, consultat: duminică, 26 mai 2019, ora: 14.44.

¹⁰Art. 325 – Capitolul V – *Alte infrațiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială*; <https://legeaz.net/cod-penal-actualizat-2011/art-325-cpen>, consultat: duminică: 26 mai 2019, ora: 14:51.

¹¹Art. 1532 *Noul Cod civil*, Caracterul cert al *prejudiciului*, Executarea prin echivalent, Executarea silită a obligațiilor (<https://legeaz.net/noul-cod-civil/art-1532>, consultat: sâmbătă, 25 mai 2019, ora: 20.24).

d.e. „*Propaganda* pentru război: (1) *Propaganda* pentru război de agresiune, precum și răspândirea de știri tendențioase sau inventate, în scopul provocării unui război de agresiune, se pedepesc cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi”¹².

▪ *represiune* – „s. f. 1. reprimare, înăbușire violentă a unei operațiuni, revolte, greve etc.”; „2. măsură de constrângere și de pedepsire a celui care săvârșește o infracțiune”. (< fr. *répression*, lat. *repressio*), cf. DAN, s.v.

d.e. „*Represiunea* nedreaptă: (1) Fapta de a pune în mișcare acțiunea penală, de a lua o măsură preventivă neprivativă de libertate ori de a trimite în judecată o persoană, știind că este nevinovată, se pedepsește cu închisoarea de la 3 luni la 3 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică”¹³.

▪ *universalitate* – „s. f. – 1. caracterul a ceea ce este universal; universalism”; 2. „totalitate, generalitate”; 3. „(jur.) caracter al acelor reguli care se aplică fără nicio discriminare și în mod egal în toate statele”; ▪ „caracterul unei organizații internaționale de a fi deschisă tuturor statelor lumii care-i acceptă statutul”. (< fr. *universalité*, lat. *universalitas*), cf. DAN, s.v.

d.e.1. „Constituie o *universalitate* de fapt ansamblul bunurilor care aparțin aceleiași persoane și au o destinație comună stabilită prin voința acesteia sau prin lege”.

d.e.2. „Bunurile care alcătuiesc *universalitatea* de fapt pot, împreună sau separat, să facă obiectul unor acte sau raporturi juridice distincte”¹⁴.

▪ *utilitate* – „s.f. – însușirea a ceea ce este util(zabil)”; ▪ „folos, serviciu, pe care îl (poate) aduce cineva sau ceva”. (< fr. *utilité*, lat. *utilitas*), cf. DAN, s.v.

d.e.1. „De aceea, dreptul de folosință cu titlu gratuit reglementat de art. 874 din noul Cod civil trebuie înțeles în cadrul întregului sistem de drepturi constituite corespunzător proprietății publice. Astfel, potrivit art. 866 din noul Cod civil, corespunzător proprietății publice se pot constitui următoarele drepturi reale:

a) dreptul de administrare, ai cărui titulari sunt regiile autonome sau, după caz, autoritățile administrației publice centrale și alte instituții publice de interes național, județean ori local;

b) dreptul de concesiune, putând avea drept titular orice persoană fizică sau juridică (atât de drept public, cât și de drept privat) și

c) dreptul de folosință cu titlu gratuit, având drept titulari instituțiile de *utilitate* publică”.

d.e.2 „Prima remarcă în ceea ce privește titularii o constituie faptul că, atunci când se referă la dreptul de administrare, noul Cod civil are în vedere «instituțiile publice de interes național», în timp ce, atunci când se referă la dreptul de folosință cu titlu gratuit, vorbește despre «instituții de *utilitate* publică»”¹⁵.

În funcție de această listă de termeni neologici, facem precizarea că majoritatea acestora [excepție fac doar termenii care nu au o etimologie sigură în *Dicționar actualizat de neologisme* (DAN)] sunt de origine franceză, italiană, latină, uneori, rusă.

¹² Art. 405, – Capitolul III – *Infracțiuni contra libertății religioase și respectului datorat persoanelor decedate*, <https://legeaz.net/noul-cod-penal/art-405>, consultat: duminică, 26 mai 2019, ora: 15.15.

¹³ Art. 283 - *Infracțiuni privind frontiera de stat*; (<https://legeaz.net/noul-cod-penal/art-283>); , consultat: sâmbătă, 25 mai 2019, ora: 21.06.

¹⁴ „Art. 541. *Universalitatea* de fapt” – <http://www.codulcivil.ro/art-541-universalitatea-de-fapt> – consultat, sâmbătă, 25 mai 2019, ora: 21.43.

¹⁵ *Dreptul de folosință cu titlu gratuit în reglementarea noului Cod civil*, de prof. dr. Raluca Dimitriu – (format pdf.), consultat: sâmbătă, 25 mai 2019, ora: 22.19, p. 49.

III. Cercetătorul N.A.Ursu¹⁶ consemna faptul că „factorul principal care a contribuit la modernizarea atât de rapidă a stilului științific al limbii române a fost influența franceză care s-a exercitat puternic atât asupra vocabularului, cât și asupra sintaxei”.

Așadar, este încă o dovadă faptul că existența termenilor neologici în limbajul juridic constituie o particularitate comună cu limbajul științific, dar și cu cel publicistic, fiindcă influența franceză a exercitat o acțiune rapidă asupra modernizării celor trei stiluri funcționale ale limbii române. O importanță deosebită o deține existența neologismului tehnic, prin intermediul căruia se fixează terminologia juridică modernă. Deși sunt unele „voci” care afirmă că limbajul juridic se află între cel tehnico-științific și limbajul publicistic, odată cu trecerea timpului, limbajul juridic a căpătat autonomie lingvistică.

IV. În calitate de fapte lingvistice, în limbajul textelor de lege, remarcăm prezența *infinitivului* ca mod care denumește acțiunea exprimată de verb, și anume: indică numele unei acțiuni. Infinitivul ține atât de verb, cât și de substantiv, putând avea funcții sintactice adecvate fiecăreia dintre cele două părți de vorbire. În limbajul textelor de lege, identificăm două forme de infinitiv: una scurtă: (**d.e.** „a achita”) și una lungă (**d.e.** „achitare”), care s-a substantivizat prin procedeul intern al conversiunii.

d.e. „(3) Constituie *exploatarea* unei întreprinderi *exercitarea* sistematică, de către una sau mai multe persoane, a unei activități organizate ce constă în *producerea, administrarea ori înstrăinarea* de bunuri sau în *prestarea* de servicii, indiferent dacă are sau nu ca scop *obținerea de profit*”¹⁷.

Din exemplul menționat, observăm utilizarea frecventă a infinitivelor lungi, și anume: **d.e.** *exploatare, exercitare, producere, administrare, înstrăinare, prestare, obținere* etc. Exemplele pot continua prin extragerea din *Codul civil* a unor noi unități verbale infinitivale, substantivale ș.a.m.d.

De asemenea, în limbajul textelor de lege, verbul *a putea* este însoțit, în mod frecvent, de o structură verbală la modul infinitiv:

d.e.₁, (2) *Nu se poate deroga* prin convenții sau acte juridice unilaterale de la legile care interesează ordinea publică sau de la bunele moravuri”¹⁸.

d.e.₂, (1) *Oricine poate dispune* liber de bunurile sale, dacă legea nu prevede în mod expres altfel”.

(2) „Nimeni *nu poate dispune* cu titlu gratuit, dacă este insolubil”.

Consemnăm faptul că, în textele de lege, modul *gerunziu* nu este atât de folosit așa cum este modul infinitiv cu variantele sale: scurt și lung:

d.e. „(1) În materiile reglementate de prezentul cod, dispozițiile *privind* drepturile și libertățile persoanelor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Constituția, Declarația Universală a Drepturilor Omului, pactele și celelalte tratate la care România este parte”¹⁹.

¹⁶N.A.Ursu, *Crearea stilului științific [al limbii române]* în „Studii de istoria limbii române literare. Secolul XIX”, vol. I, București, 1969, p. 150.

¹⁷*Noul – Cod – civil* – <http://www.imliasi.ro/noul-cod-civil.pdf>, **Capitolul I, Dispoziții generale**, Art. 3, *Aplicarea generală Codului civil*, consultat, duminică, 26 mai 2019, ora: 16.48.

¹⁸*Noul – Cod – civil* – <http://www.imliasi.ro/noul-cod-civil.pdf>, **Capitolul III**, Art. 11, *Aplicarea unor categorii de legi* – pentru exemplul **d.e.**₁ și Art. 12, *Libertatea de a dispune* – pentru cele două exemple: **d.e.**₂, consultat, duminică, 26 mai 2019, ora: 17.38.

¹⁹*Noul – Cod – civil* – <http://www.imliasi.ro/noul-cod-civil.pdf>, **Capitolul I, Dispoziții generale**, Art. 4, *Aplicarea prioritară a tratatelor internaționale privind drepturile omului*, consultat, duminică, 26 mai 2019, ora: 17.49.

Referitor la trăsăturile lingvistice, ce au fost extrase din Codul civil sau din articolele de lege, sunt multe aspecte de limbă ce merită a fi analizate, poate, însă, într-o etapă ulterioară acesteia.

V. Conchidem comunicarea noastră, prin sublinierea faptului că: utilizarea frecventă a infinitivelor, dar și a gerunziilor (vezi *supra*) este în strânsă legătură cu o trăsătură a limbajului juridic, și anume: fraza mixtă, arborescentă, în care sunt elocvente construcțiile nominale cu multe determinări.

Punerea în discuție a acestor particularități ne determină să considerăm că putem aborda limbajul juridic în calitate de limbaj ce deține trăsături proprii și care are limite bine stabilite. Date fiind aceste considerente, stilul juridic are o structură independentă.

BIBLIOGRAPHY

- Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române (DOOM₂)*, București, Editura „Univers Enciclopedic”, 2005.
- Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”, *Îndreptar ortografic, ortoepic și de punctuație (IOOP_v)*, București, Editura „Univers Enciclopedic”, 2001.
- Diaconescu, Paula, *Elemente de istorie a limbii române literare moderne (II)*, București, Editura „Universitatea din București”, 1974.
- Marcu, Florin, *Dicționar actualizat de neologisme (DAN)*, București, Editura „Saeculum I.O.”, 2013.
- Sferle, Adriana, *Limbaajul juridic și limba comună*, Universitatea Tibiscus din Timișoara și Université Paris III Sorbonne Nouvelle în: https://litere.uvt.ro/litere-old/vechi/documente_pdf/aticole/uniterm/uniterm3_2005/asferle.pdf, consultat: duminică, 26 mai 2019, ora: 13.43.
- Ursu, N.A., *Crearea stilului științific [al limbii române]* în „Studii de istoria limbii române literare. Secolul XIX”, vol. I, București, 1969.
- Vranceanu-Bidu, Angela (coord.), *Lexic comun, lexic specializat*, București, Editura Universității din București, 2000.

IZVOARE:

- <https://lege5.ro/Gratuit/gezdmnrzgi/art-421-capitularea-codul-penal?dp=gqytsojwgi4dc>, Art. 421 („Capitularea/Codul Penal”), consultat: duminică, 26 mai 2019, ora: 12.57).
- <https://wolterskluwer.ro/art-114-consecintele-raspunderii-penale/>, (Art. 114: „Consecințele răspunderii penale”), consultat: duminică, 26 mai 2019, ora: 13.09).
- Art. 353 – Capitolul V – „Infrațiuni contra sănătății publice” – <https://legeaz.net/noul-cod-penal/art-353>, consultat, duminică: 26 mai 2019, ora: 14.02.
- Art. 333 – Capitolul I – *Infrațiuni contra siguranței circulației pe căile ferate*; <https://legeaz.net/noul-cod-penal/art-333>, consultat: duminică, 26 mai 2019, ora: 14.10.
- Art. 204, *Împiedicarea ajutorului* – Capitolul V – *Infrațiuni privind obligația de asistență a celor în primejdie* – <https://legeaz.net/noul-cod-penal/art-204>, consultat: duminică: 26 mai 2019, ora: 14.21.

- Viorica Molea, *Oralitatea în textul publicistic actual românesc (sub aspect pragmatic și stilistic)*, <http://dspace.usm.md:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/1760/Teza%20Oralitatea%20in%20textul%20%20%20%20publicistic%20actual%20romanesc%2C%2022.05.18%20FINAL.pdf?sequence=1&isAllowed=y> , consultat: duminică, 26 mai 2019, ora: 14.44.
- Art. 325 – Capitolul V – *Alte infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială*; <https://legeaz.net/cod-penal-actualizat-2011/art-325-cpen> , consultat: duminică: 26 mai 2019, ora: 14:51.
- Art. 1532 *Noul Cod civil*, Caracterul cert al *prejudiciului*, Executarea prin echivalent, Executarea silită a obligațiilor (<https://legeaz.net/noul-cod-civil/art-1532>, consultat: sâmbătă, 25 mai 2019, ora: 20.24).
- Art. 405, – Capitolul III – *Infracțiuni contra libertății religioase și respectului datorat persoanelor decedate*, <https://legeaz.net/noul-cod-penal/art-405>, consultat: duminică, 26 mai 2019, ora: 15.15.
- Art. 283 - Infracțiuni privind frontiera de stat; (<https://legeaz.net/noul-cod-penal/art-283>); , consultat: sâmbătă, 25 mai 2019, ora: 21.06.
- Art. 541. „*Universalitatea de fapt*” – <http://www.codulcivil.ro/art-541-universalitatea-de-fapt> – consultat, sâmbătă, 25 mai 2019, ora: 21.43.
- *Dreptul de folosință cu titlu gratuit în reglementarea noului Cod civil*, de prof. dr. Raluca Dimitriu – (format pdf), consultat: sâmbătă, 25 mai 2019, ora: 22.19, p. 49.
- *Noul – Cod – civil* – <http://www.imliasi.ro/noul-cod-civil.pdf>, **Capitolul I**, *Dispoziții generale*, Art. 3, *Aplicarea generală a Codului civil*, consultat, duminică, 26 mai 2019, ora: 16.48.
- *Noul – Cod – civil* – <http://www.imliasi.ro/noul-cod-civil.pdf>, **Capitolul III**, Art. 11, *Aplicarea unor categorii de legi* – pentru exemplul **d.e.1** și Art. 12, *Libertatea de a dispune* – pentru cele două exemple: **d.e.2**, consultat, duminică, 26 mai 2019, ora: 17.38.
- *Noul – Cod – civil* – <http://www.imliasi.ro/noul-cod-civil.pdf>, **Capitolul I**, *Dispoziții generale*, Art. 4, *Aplicarea prioritară a tratatelor internaționale privind drepturile omului*, consultat, duminică, 26 mai 2019, ora: 17.49.